LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG Vallis Colapis

3. Radionica LEADER mreže Hrvatske, 2021., u suradnji s LAG-om Vallis Colapis

„Razvoj primjene CLLD-a u RH jačanjem multisektorske suradnje"

Osnove suvremenog rada u zajednici

Hotel Frankopan, 25.-27.08.2021.

Prvi dio:
Demokracija i građani, opća načela

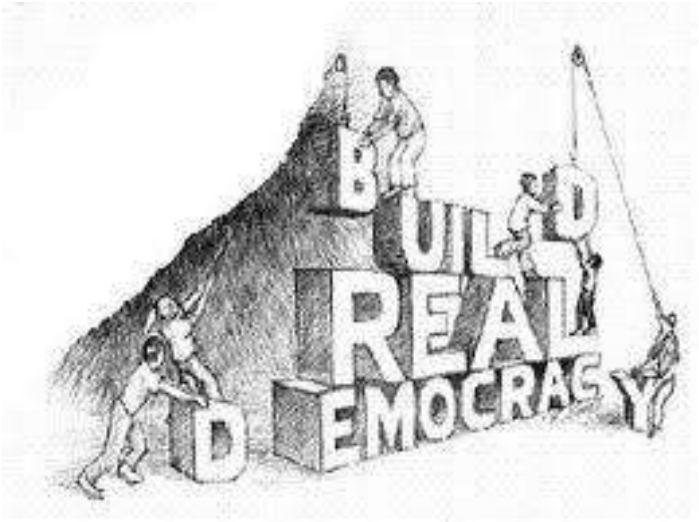
- Sudjelovanje građana u donošenju odluka
- političkih (polis, grč.) = općina
- opći poslovi (res publica, lat.)
- Politika: općinarstvo, baljenje općim, javnim poslovima

Različiti oblici demokratskih praksi

- Klasična podjela:

1) Vladavina jednoga (monarhija)
2) Vladavina nekih (aristokracija, oligarhija)
3) Vladavina svih ili barem mnogih (demokracija)

- U praksi često: mješoviti, hibridni sustavi (klasična Grčka ili republikanski Rim)
- Krnji oblici: Antika – bez robova, stranaca i žena
  rana Amerika – bez crnaca, Indijanaca, žena

Pitanje za razmišljanje:

Koji su današnji nedostaci demokratskih sustava? Postoje li uopće?

Problemi s demokracijom?

- Počinju još u antičkoj Grčkoj:
- Sokrat, Platon – kritičari vladavine svjetine (*hoi polloi* ili ohlokracija)
- Aristotel: oligarhija i ohlokracija su podjednako izvor političke nestabilnosti
- Najveći problemi (samo?) antičke demokracije:

1) nestručnost/nesposobnost izabranih
2) korupcija

Mješoviti demokratski sustavi?

- Već antički izvori (Platon, Aristotel, Polibije, Ciceron, Augustin i dr.) zagovaraju mješovite sustave
- Machiavelli (Diskursi), Montesquieu (Duh zakona) zagovaraju mješoviti republikanksi sustav
- Od 19.st. nadalje

- demokracija dominantan, ne samo jedna od mnogih sustava
- temeljno usmjerenje na proširenje biračkog tijela
- univerzalno pravo izbora = prirodna jednakost

Temeljna podjela demokratskih praksi:

- Predstavnička:
  - izbori, delegatski sustav
  - referendum, izravan sustav
- Sudionička: preko svakodnevnog utjecaja na donosioce odluka i sudjelovanje u oblikovanju javnih politika (civilno društvo)
- Politička: političko odlučivanje
- Ekonomska demokracija: odlučivanje na radnom mjestu ili u poduzeću čije usluge koristimo

Sudjelovanje građana u donošenju odluka važnih za lokalnu zajednicu:

1) Društveno sudjelovanje vs. isključivanje:

- poticanje sudjelovanja građana u donošenju odluka (političkih, razvojnih, planiranje - provođenje)
- organiziranje i mobilizacija građana (udruge i ostale OCD)

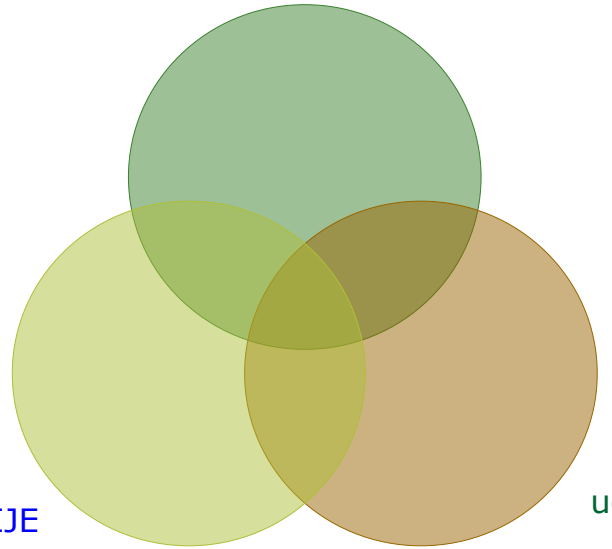
2) Ekonomsko sudjelovanje vs. isključivanje:

- poticanje sudjelovanja zaposlenika ili kupaca u upravljanju poduzećima (ekonomska demokracija)
- poticanje sudjelovanja zaposlenika ili kupaca u dobiti poduzeća (zadruge, radnička ili potrošačka poduzeća)

Osnovni pojmovi:

civilno društvo, ne-vladina organizacija, ne-profitna organizacija, treći sektor

Upravni sektor:
POLITIČKE ORGANIZACIJE

Poslovni sektor:
PROFITNE ORGANIZACIJE
poduzeća, obrti, zadruge...

Civilni sektor:
org.civilnog društva
udruge, sindikati, crkve
ne-vladine org.
ne-profitne org.
treći sektor

Teorijske osnove za sudjelovanje:

- Koncepcija održivog razvoja
- LA 21 i pripadajuće mreže gradova ICLEI (**International Council for Local Environmental Initiatives**) http://www.iclei.org/
- Savez lokalnih samouprava posvećenih održivom razvoju (društveni, tehnološki, okolišni).

ICLEI
Local Governments for Sustainability

Agenda 21 i Lokalna agenda (LA 21)

Konferencija UN o okolišu i razvoju (Rio de Janeiro, 1992)
Konferencija UN o održivom razvoju (Johannesburg, 2002)

- Poziv za trajan dijalog lokalne uprave, gospodarskog sektora, nevladinih organizacija i građana, u svrhu zajedničkog iznalaženja najboljih rješenja za održivi razvoj svoje zajednice
- Zaštita okoliša: jedna od glavnih vrijednosti koja prožima društvene i gospodarske procese razvoja
- Cjelovit pristup u rješavanju ekoloških, društvenih, gospodarskih i kulturnih pitanja

2015. New York: Svjetski skup UN-a o održivom razvoju

Usvaja dokumente:

- Program globalnog razvoja za 2030. (Agenda 2030)
- određuje 17 ciljeva održivog razvoja do 2030. godine

1) **Svijet bez siromaštva**
2) **Svijet bez gladi**
3) **Zdravlje i blagostanje za sve**
4) **Kvalitetno obrazovanje za sve**
5) **Ravnopravnost spolova**
6) **Pitka voda za sve**
7) **Čista energija za sve**

8) Održivi ekonomski rast i dostojanstvo
9) Poticanje inovativnosti i održive industrije
10) Smanjenje nejednakosti
11) Održivi gradovi i naselja

12) Odgovorna proizvodnja i potrošnja
13) Zaštita klime
14) Zaštita mora i oceana
15) Održivo upravljanje šumama
16) Mir i pravedno društvo
17) Globalno partnerstvo za održivi razvoj

Međunarodne mreže i platforme za primjenu dokumenata o održivom razvoju:

- ICLEI (International Council for Local Environmental Initiatives):
  - svjetska mreža s više od 1.750 područnih i lokalnih vlasti
  - trenutni predsjednik mreže je gradonačelnik Bonna
- Europska komisija:
  - Više-dionička platforma za ciljeve održivog razvoja (Multi-stakeholder platform on SDGs)
  - osnovana 2017. s ciljem savjetovanja Europske komisije o politikama održivog razvoja
  - Europska platforma dionika za kružnu ekonomiju (European Circular Economy Stakeholder Platform)
  - osnovana od strane Europske komisije i…

  Europskog ekonomskog i socijalnog odbora (European Economic and Social Commitee)
- ECOLISE (European Network for Community-led Initiatives on Climate Change and Sustainability)
- CIVINET (Mreža gradskih vlasti i ostalih dionika za prostorno planiranje i promet)
  - za naše područje osnovana 2013. u Ljubljani
  - okuplja 160 članova (vlasti, udruge, fakulteti i sl.) iz svih jugoslavenskih država

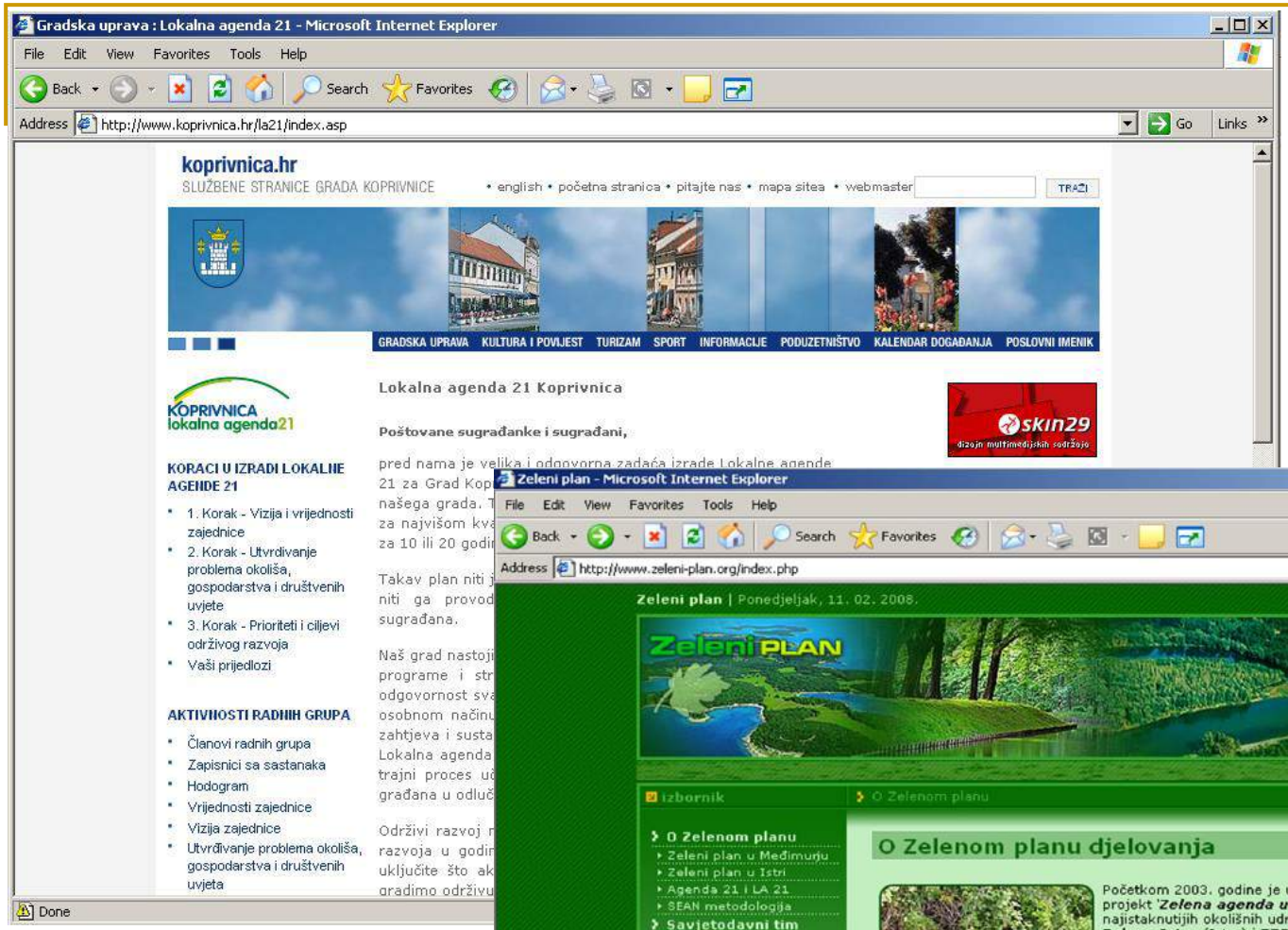
Republika Hrvatska, UN i održivi razvoj:

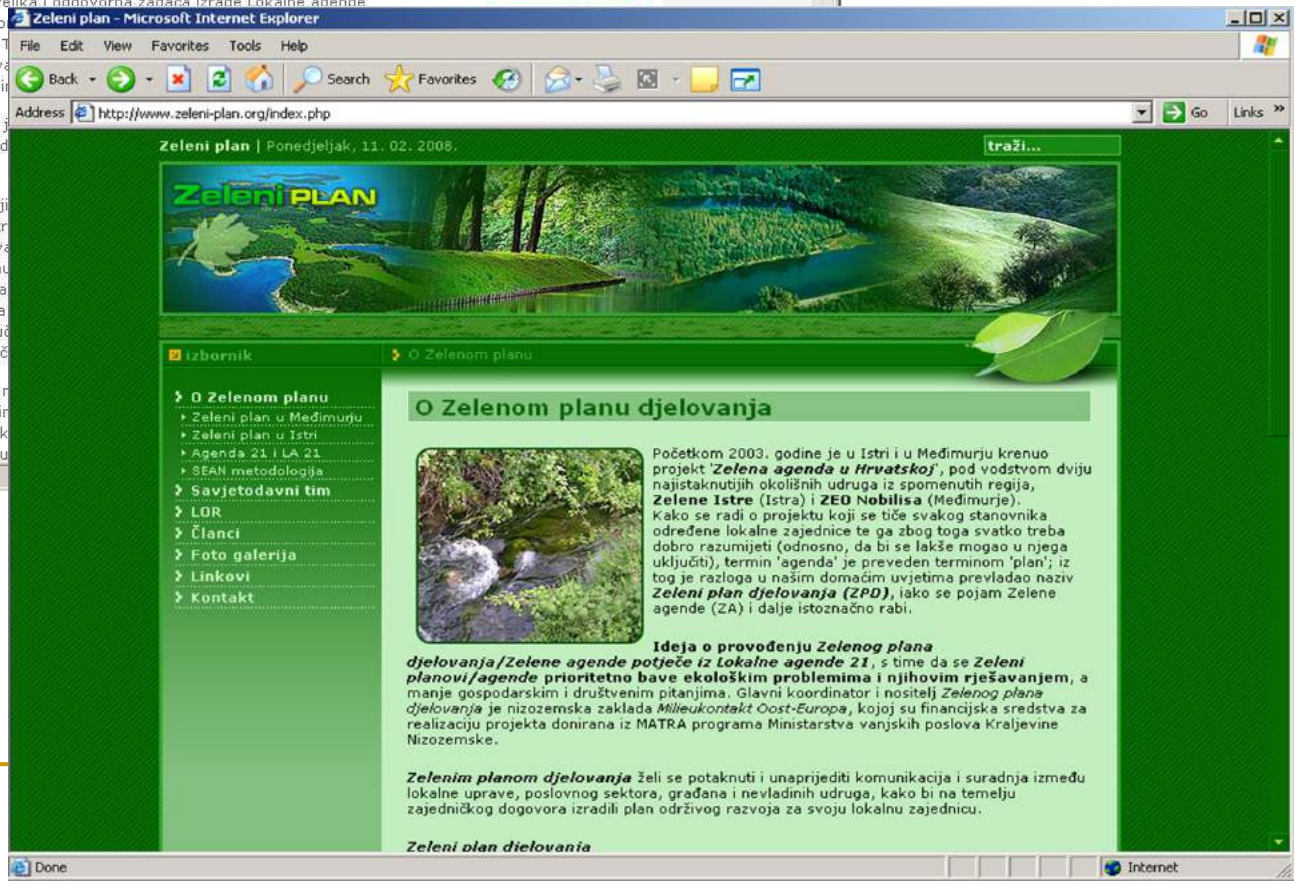

- podržala dokumente iz Rio de Janeira (1992. i 2012.)
- preuzela obaveze iz Milenijske deklaracije (2000.)
- podržala dokumente iz Johannesburga (2002.)
- preuzela obaveze iz Agende 2030 (2015.)

- Osnovano je Nacionalno vijeće za održivi razvoj:
  - prati provedbu smjernica Agende 2030 u RH
  - predlaže Vladi RH prioritete, dinamiku i sredstva

- Politički forum UN-a o održivom razvoju na visokoj razini
- High Level Political Forum (HLPF)
  - osnovan 2013.
  - prvi puta zasjedao 2016. (nakon usvajanja Agende 2030)
  - održava godišnja zasjedanja

Gradska uprava : Lokalna agenda 21 - Microsoft Internet Explorer
File Edit View Favorites Tools Help
Back Search Favorites
Address http://www.koprivnica.hr/la21/index.asp
Go Links
koprivnica.hr
SLUŽBENE STRANICE GRADA KOPRIVNICE
• english • početna stranica • pitajte nas • mapa sitea • webmaster
TRAŽI
GRADSKA UPRAVA KULTURA I POVIJEST TURIZAM SPORT INFORMACIJE PODUZETNIŠTVO KALENDAR DOGAĐANJA POSLOVNI IMENIK
KOPRIVNICA lokalna agenda21
KORACI U IZRADI LOKALNE AGENDE 21
1. Korak - Vizija i vrijednosti zajednice
2. Korak - Utvrđivanje problema okoliša, gospodarstva i društvenih uvjete
3. Korak - Prioriteti i ciljevi održivog razvoja
Vaši prijedlozi
AKTIVNOSTI RADNIH GRUPA
Članovi radnih grupa
Zapisnici sa sastanaka
Hodogram
Vrijednosti zajednice
Vizija zajednice
Utvrđivanje problema okoliša, gospodarstva i društvenih uvjeta
Lokalna agenda 21 Koprivnica
Poštovane sugrađanke i sugrađani,
skin29
Done

Zeleni plan - Microsoft Internet Explorer
File Edit View Favorites Tools Help
Back Search Favorites
Address http://www.zeleni-plan.org/index.php
Go Links
Zeleni plan | Ponedeljak, 11. 02. 2008.
traži...
Zeleni PLAN
izbornik
O Zelenom planu
Zeleni plan u Međimurju
Zeleni plan u Istri
Agenda 21 i LA 21
SEAN metodologija
Savjetodavni tim
LOR
Članci
Foto galerija
Linkovi
Kontakt
O Zelenom planu djelovanja
Početkom 2003. godine je u Istri i u Međimurju krenuo projekt 'Zelena agenda u Hrvatskoj', pod vodstvom dviju najistaknutijih okolišnih udruga iz spomenutih regija, Zelene Istre (Istra) i ZEO Nobilisa (Međimurje). Kako se radi o projektu koji se tiče svakog stanovnika određene lokalne zajednice te ga zbog toga svatko treba dobro razumijeti (odnosno, da bi se lakše mogao u njega uključiti), termin 'agenda' je preveden terminom 'plan'; iz tog je razloga u našim domaćim uvjetima prevladao naziv Zeleni plan djelovanja (ZPD), iako se pojam Zelene agende (ZA) i dalje istoznačno rabi.
Ideja o provođenju Zelenog plana djelovanja/Zelene agende potječe iz Lokalne agende 21, s time da se Zeleni planovi/agende prioritetno bave ekološkim problemima i njihovim rješavanjem, a manje gospodarskim i društvenim pitanjima. Glavni koordinator i nositelj Zelenog plana djelovanja je nizozemska zaklada Milieukontakt Oost-Europa, kojoj su financijska sredstva za realizaciju projekta donirana iz MATRA programa Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Nizozemske.
Zelenim planom djelovanja želi se potaknuti i unaprijediti komunikacija i suradnja između lokalne uprave, poslovnog sektora, građana i nevladinih udruga, kako bi na temelju zajedničkog dogovora izradili plan održivog razvoja za svoju lokalnu zajednicu.
Zeleni plan djelovanja
Done
Internet

Savjet građana za održivi razvoj u Karlovcu

- Primjena načela LA 21
- Program financiran:

Nacionalna zaklada

Heinrich Boll Stiftung

Grad Karlovac (iz redovnih potpora radu udruga)

- Savjeti građana su zajednička, mješovita i neformalna savjetodavna tijela lokalne zajednice:

  Ne odlučuju umjesto lokalne samouprave, ali pomažu lokalnoj samoupravi u donošenju odluka od koristi za zajednicu

Pitanja za razmišljanje:

Istražite LA 21, LA 2030, ICLEI, načela održivog razvoja...
Ima li to kakve veze s LEADER-om?

Inicijative zajednice: decentralizirani pristup ruralnom razvoju

- 1987. reforma strukturnih fondova
- zemlje Europske zajednice (danas: EU) uvode novi pristup
  – inicijativa zajednice
- novi pristup korištenju strukturnih i kohezijskih (danas: strukturnih i investicijskih, ESI) fondova
  – **uvedeno odlučivanje od strane samih lokalnih zajednica**
- demokratska novina!
- jedan dio EU fonda se izuzima iz upravljanja središnjih državnih tijela i daje na upravljanje samim lokalnim zajednicama
- podupire se pristup „odozdo prema gore”

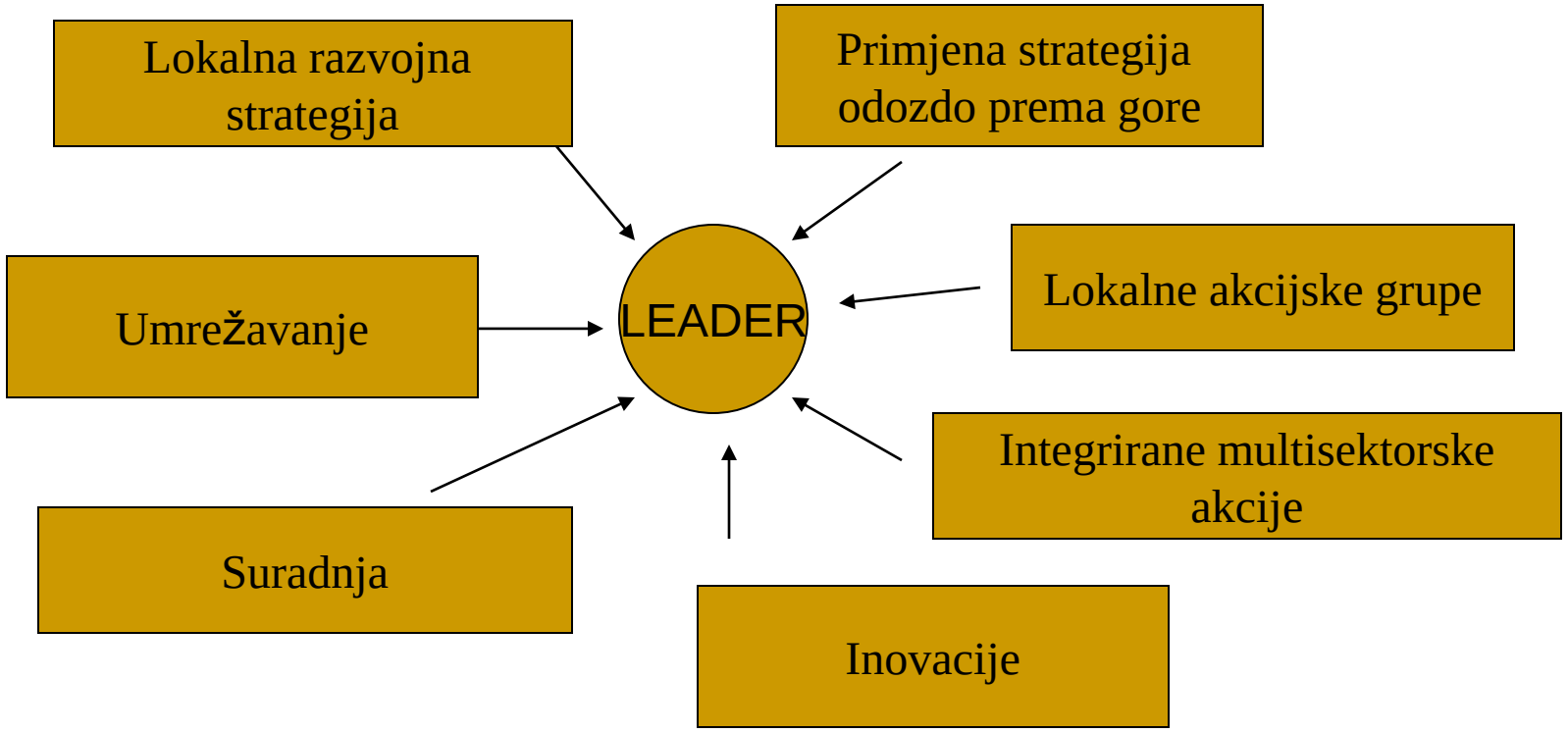

LEADER počeci:

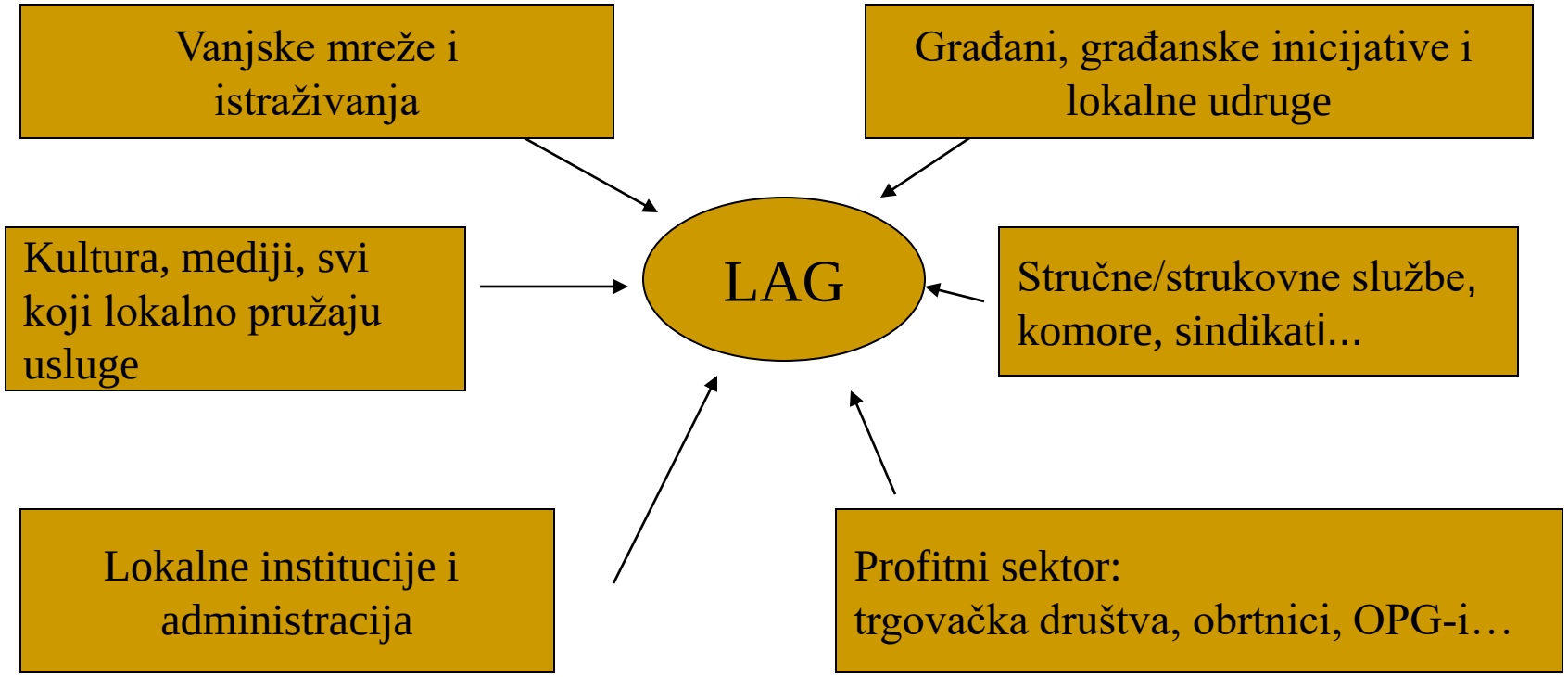
- 1991. provedbom reforme Zajedničke poljoprivredne politike EZ je pokrenula:
- *Liaison Entre Actions de Developmente de l'Economie Rural* (LEADER)
- veze između aktivnosti za razvoj ruralne ekonomije
- LEADER postaje službena razvojna inicijativa EZ za potporu ruralnom razvoju na lokalnoj razini **u svrhu revitalizacije ruralnih područja i otvaranja novih radnih mjesta**

7 LEADER načela:	+ decentralizirana administracija
1. razvoj utemeljen na lokalnim značajkama 2. pristup „odozdo prema gore" 3. lokalna javno-privatna partnerstva (LAG) 4. inovativnost 5. integrirani i višesektorski pristup 6. umrežavanje 7. suradnja	U programskom razdoblju 2014-20. u kojem se LEADER metodologija naziva LEADER-**CLLD** (Community Led Local Development) dodano je i osmo načelo provedbe. 8. Decentralizirana administracija ili isporuka projekata preko LAG-ova.

7 KLJUČNIH ELEMENATA LEADERA

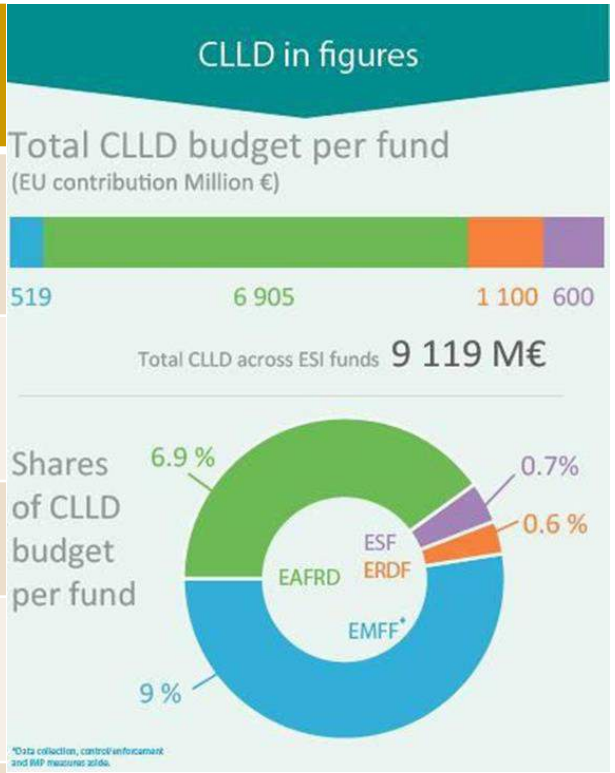

LOKALNA AKCIJSKA GRUPA

Razvoj LEADER pristupa:

Faza	Trajanje	Izvor financiranja	Visina potpore (EUR)	Broj LAG-ova
LEADER I	1991-93.	EAGGF (vodeći) + ESF ERDF	450 mil. EUR	217
LEADER II	1994-99.	EAGGF (vodeći) + ESF ERDF	1,7 milijardi	906
LEADER +	2000-06.	EAGGF	2,1 milijarde	893 (EU-15) + 250 (EU-10)
LEADER os 4.	2007-13.	EAFRD	5,5 milijardi (min. 6% EAFRD)	2.331 (EU-27)
LEADER-CLLD	2014-20.	EAFRD EMFF ESF EFRD	9,1 milijardi (min. 5% EAFRD) + ostali fondovi	preko 3.000

LEADER – kako se provodi u drugim EU članicama

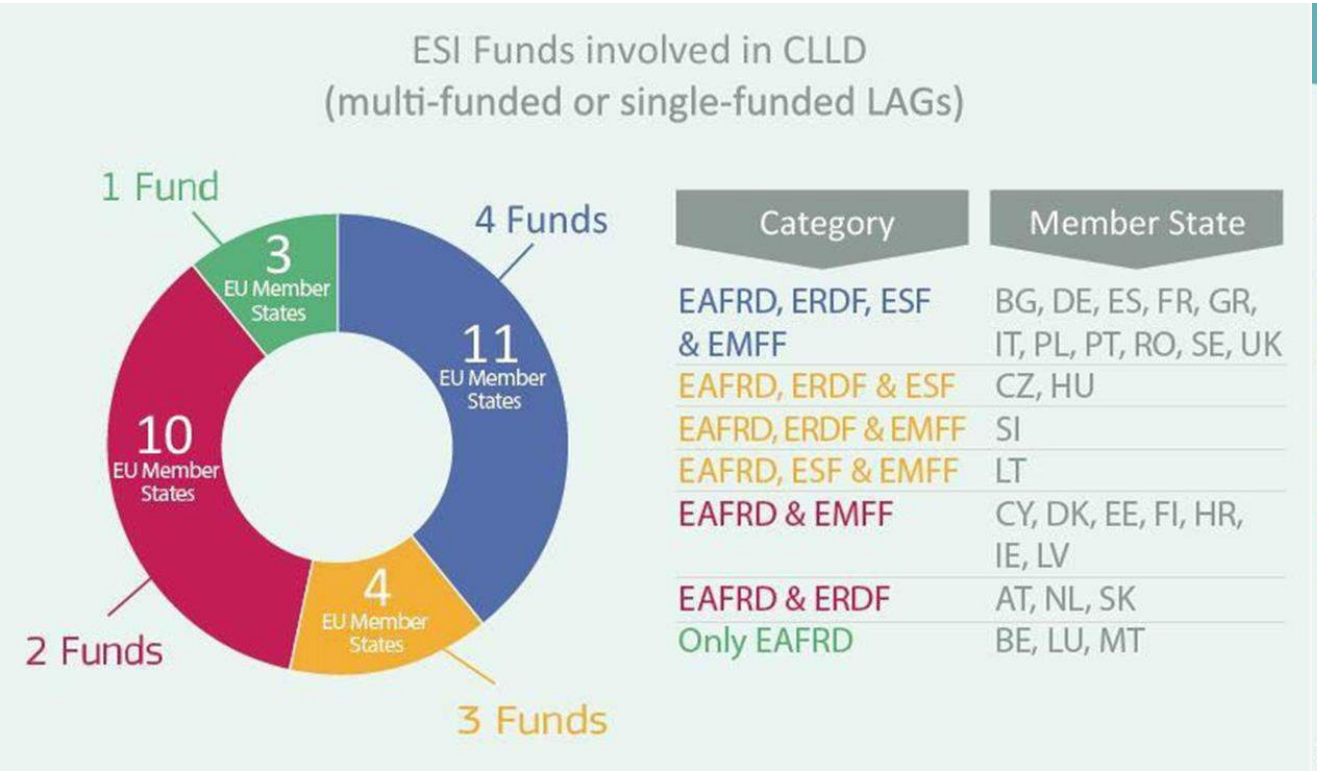
- decentralizacija u odlučivanju i financiranju
- odustajanje od centralno-planske uloge središnjih državnih tijela
- poticanje lokalnog razvoja vođenog od strane članova zajednice

Npr. Njemačka-Saksonija: 45% alokacije EAFRD za LEADER (2014-20.)
+ još 3 ESI fonda

- sukladno Uredbi (EU) 1303/2013 članstvo razvojnog partnerstva ne smije dolaziti samo iz javne interesne skupine (max. 49% glasačkih prava)
- integrativni i multisektorski karakter partnerstva
- potiče umrežavanje i suradnju u zajednici
- dionicima iz gospodarske i civilne interesne skupine se jamči sudjelovanju u donošenju lokalnih razvojnih strategija

Community Led Local Development

Primjena na razini EU 2014-20.

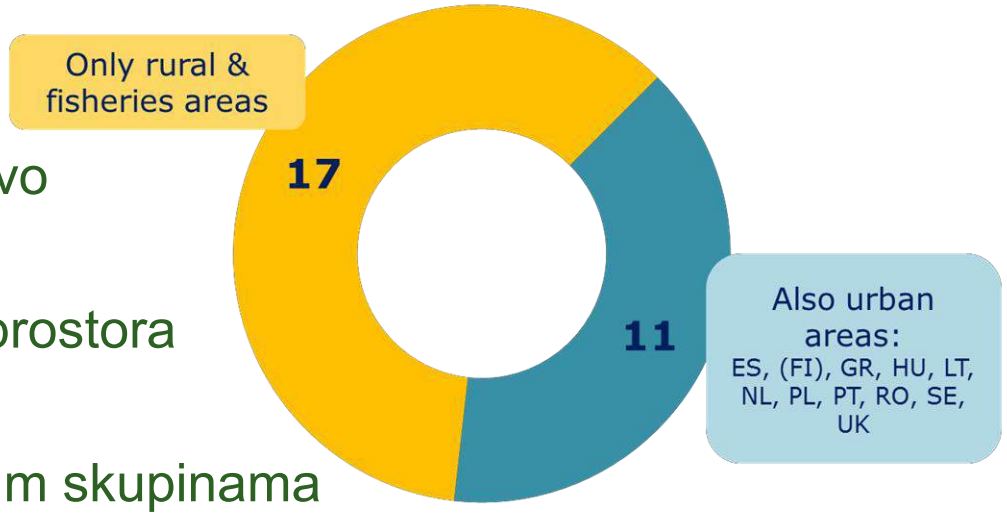

Urbana primjena CLLD moguća u ovom programskom razdoblju 2014-20:

- 11 zemalja članica EU krenulo u urbanu primjenu
- financiraju se projekti poput:

- socijalno/društveno poduzetništvo
- zapošljavanje mladih
- revitalizacija zapuštenih javnih prostora
- socijalizacija migranata
- rad s ostalim socijalno isključenim skupinama

Source: ENRD CP - Screening of 28 approved Partnership Agreements

Trenutna provedba LEADER-CLLD u RH:

- Mono-fond EAFRD (hrv. EPFRR)
- trenutno su za provedbu Mjere 19 (LEADER-CLLD) akreditirana 54 LAG-a (IPARD 42)
- pokrivaju 90,2% površine RH (IPARD 69%)
- uključuju 56,96% stanovnika (IPARD 34%)
- 6.165 naselja (91,06% naselja RH)
- 108 gradova (85,04%) i 403 općine (94,16%)
- ukupno 511 JLS RH (92,07% JLS RH)

- 52 LAG-a su se izjasnila za višeizvorsko financiranje u narednom programskom razdoblju u anketi koju je proveo MP

Trenutna provedba LEADER-CLLD u RH:

- Mono-fond EMFF (hrv. EFPR)
- trenutno je za provedbu Mjere III.2/III.3 (LEADER-CLLD) akreditirano 14 FLAG-ova
- pokrivaju 14,19% površine RH
- uključuju 9,88% stanovnika
- 935 naselja (13,81% naselja RH)
- 30 gradova (23,62%) i 64 općine (14,95%)
- ukupno 94 JLS RH (16,94% JLS RH)

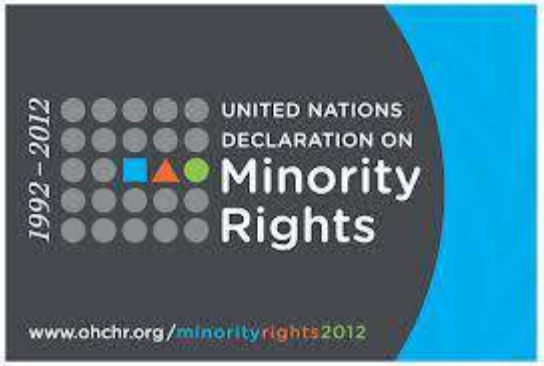

Koje još metode institucionalnog sudjelovanja poznajemo?

- Savjeti mladih u JL/RS?
- Vijeća nacionalnih manjina?
- Vijeća roditelja u školama?

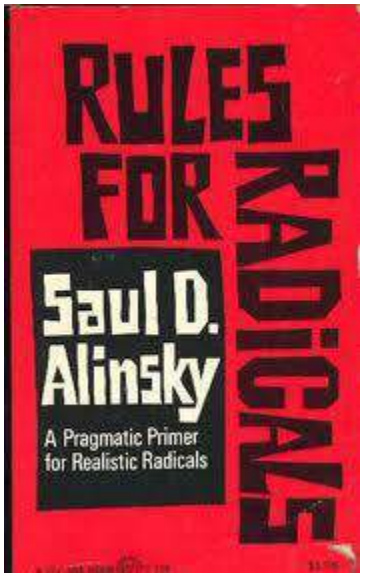

Pitanja za razmišljanje:

Kakav će biti LEADER-CLLD u novom razdoblju (2021.-27.)...

Kako raditi u zajednici?

- Uvijek zapamti prvo pravilo taktike: Moć nije samo ona koju imaš, nego i ona za koju tvoj protivnik misli da imaš.
- Taktika znači činiti ono što možeš s onim što imaš.

Saul Alinsky

SUKOB – SURADNJA - RJEŠENJE

ZAJEDNICA:
Raznorodno tijelo sastavljeno od mnogo više ili manje povezanih društvenih skupina (zajednica)

Unutar zajednice dolazi do sukoba interesa

McClenahan (1922): Organiziranje zajednice je koordinacija svih resursa u zajednici, koji vodi rješevanju problema, osobito u društvima u kojima postoje mnoge i suprotstavljene privatne inicijative.

Steiner (1925): - osim građana postoje i vođe čija je uloga odstranjivanje proturječja i približavanje kroz suradnju i sudjelovanje građana.

Bowman: zajednički rad lokalnih skupina i ustanova (soc.službi) na stvaranju zajedničkog socijalnog fonda/kapitala (zajedničke vrijednosti)

Waren: svjestan i dugotrajan pokušaj osnaživanja vodoravne razine zajednice

McMillen: način da se ljudima pomogne naći učinkovit put suradnje s drugima radi poboljšanja njihovih socijalnih uvjeta

Ross (1955): planiranje + uključivanje

Proces kojim zajednica određuje i vrednuje svoje potrebe i ciljeve razvija povjerenje i nastoji djelovati na zadovoljenju potreba i ispunjenju ciljeva, djeluje u tom cilju te tako proširuje i razvija suradnju i međusobnu pomoć unutar zajednice.

Saul Alinsky (1909-72):

Mobilizacija je moguća samo kao borba protiv društvene nepravde

Započeti s radom tamo gdje se nalaze ljudi

Putem vođa u zajednici pokrenuti cijelu zajednicu

Rad temeljiti na iskustvima samih ljudi

Kako uključiti isključene društvene skupine u procese donošenja odluka?

STRATEGIJE I METODE OSNAŽIVANJA RANJIVIH DRUŠTVENIH SKUPINA

Kako osigurati uključivanje u programe razvoja lokalne zajednice

- Procjena potreba
- Mobilizacija
- Partnerstvo i suradnja

Koliko vrijedi rad udruga u zajednici?

Udruga vrijedi onoliko koliko pridonosi podizanju kvalitete života onih koji NISU njezini članovi.

- aktivan iskorak u zajednicu
- mobilizacija članova zajednice
- zajedničko rješavanje problema

Razlika između kriznog i redovnog pristupa radu u zajednici

KRIZNI PRISTUP	SUVREMENI PRISTUP
Osoblje udruge (ili javne službe):	
Bolje od samih korisnika pozna njihove potrebe, određuje što je za njih bolje	NE POZNA POTREBE - provodi procjenu potreba - uči od zajednice
Udruga (ili javna služba):	
Doživljava sebe kao onu koja pruža pomoć dok traje neki problem	Pomaže korisnicima da sami učine nešto za sebe, ojačava ih, potiče da razviju vlastite oblike samopomoći
Korisnici:	
Pasivni primatelji pomoći	Aktivni sudionici promjene

KRIZNI	REDOVNI
Pristup problemu:	
Kreće od problema i slabosti, želi dati rješenje za korisnike	**Polazi od snaga i mogućnosti koje sama zajednica ima u prevladavanju problema**
	Problem je od drugorazrednog značaja, naglasak je na zajedničkoj sposobnosti da ga riješimo.
Slabo uključuje korisnike u planiranje i odlučivanje	**Aktivno uključuje ljude**

Prvi korak rada u zajednici:
Procjena potreba

Što je procjena potreba ?

Procjena potreba je temeljni alat da bi ste bili sigurni da projekt/program koji nudite zaista treba i da će aktivnosti/intervencija koju predlažete riješiti problem i donijeti željenu promjenu.

Ukoliko cijeli proces procjene potreba nije vođen prema pravilima i nisu korišteni alati za P.P. , vrijeme, novac i ljudski kapital mogu biti potrošeni za isticanje problema kojeg nema ili nema potrebe za postavljanje prioriteta za taj projekt

Gap **– Pukotina predstavlja razliku između što je sada i što bi trebalo biti nakon. TO je postignuto stanje koje označava razliku između sadašnjeg stanja (koji su trenutačno rezultati) i željenog stanja (koji bi rezultati trebali biti).**

Procjena potreba

Zašto PP?

- Identificiramo potrebe zajednice,probleme i ključne teme u zajednici
- Ciljamo i definiramo moguće projekte/ programe
- Osnažujemo procese odozdo prema gore, povezujemo pojedine interesne grupe s njihovim potrebama
- Uočavamo da li su se promijenile potrebe?
- Osnažujemo duh zajednice, identificiramo želju i nadu za pozitivnim promjenama

ALATI ZA PROCJENU POTREBA

- BAZE PODATAKA (upitnici, istraživanja)
- INTERVJU (razgovor)
- KLJUČNE OSOBE U ZAJEDNICI
- FOKUS GRUPE
- JAVNI SASTANCI
- MAPIRANJE

Faktori za odabir alata za PP

- Svrha procjene potreba
- Priroda podataka koji nam trebaju u PP
- Vremenski okvir za provedbu PP
- Cijena (trošak)
- Potrebne vještine za PP
- Ciljana populacija (kojoj se obraćamo)
- Ovisno o naručitelju odnosno projektu

Koraci u procesu procjene potreba

1. Formirajte grupu odgovornu za PP
2. Odredite potrebe koje želite identificirati?
3. Odredite zajednicu kojoj se obraćate kroz PP.
4. Odredite alate koje ćete koristiti za PP
5. Razvite plan (tko, što, kada, gdje i kako).
6. Počnite sa korištenjem alata (tehnika)
7. Analizirajte rezultate
8. Izvijestite o rezultatima
9. Primjenite i koristite podatke dobivene u PP

Predstavljanje podataka PP

- Jasno i precizno
- Kombinirajte brojke sa tekstom i grafičkim prikazima stanja
- Fokusirajte se na najvažnija saznanja iz PP
- Nemojte isticati nebitne ili suvišne podatke

Vježba: provedimo procjenu potreba!

Navedite 3 glavna problema u svojoj zajednici!

Drugi korak rada u zajednici:
Prepoznavanje lokalnih vođa u zajednici

Ključna uloga organiziranja zajednice:

Prepoznavanje, osnaživanje i povezivanje neformalnih vođa u zajednici (uglednih pojedinaca u zajednici).

Saul Alinsky (1909-72):

Mobilizacija je moguća samo kao
borba protiv društvene nepravde
Započeti s radom tamo gdje se nalaze ljudi
Putem vođa u zajednici pokrenuti cijelu zajednicu
Rad temeljiti na iskustvima samih ljudi

Prepoznavanje lokalnih vođa u zajednici

Fred Ross (1910-92)

U zajednici je premalo komunikacije i trajne suradnje između različitih društvenih skupina.

UKLJUČIVANJE građana u POSLOVE ZAJEDNICE

=

SREDIŠNJI POJAM ORGANIZIRANJA ZAJEDNICE

Između različitih društvenih skupina NE MORA nužno doći do sukoba.

Suradnja i stvaranje osjećaja pripadnost usprkos različitostima

Kretanje prema zajedničkom cilju (razvoj).

Treći korak rada u zajednici:
Uloga organizatora zajednice

Da bi se proces razvoja zajednice mogao odvijati, nužna je povezanost lokalnih vođa u zajednici.

U tome ključnu ulogu igraju:

ORGANIZATORI ZAJEDNICE (katalist)

U tom procesu organizator zajednice NE može biti neutralan, on/a je uvijek na strani obespravljenih (Alinsky)

- vrlo često podrazumijeva otvorenu društvenu i političku borbu
- osnaživanje i uključivanje društveno isključenih skupina
- zahtjeva profesionalnu NVO i organizatora zajednice

OSJEĆAJ MANJE VRIJEDNOSTI:
OSNOVNI PROBLEM OBESPRAVLJENIH

Paulo Freire (1921-97):

Samopodcjenjivanje je jedna od osnovnih osobina obespravljenih.

"Toliko često čuju da ne valjaju,
ništa ne znaju i ništa ne mogu naučiti,
kako su slabi, lijeni i nesposobni –
da na koncu i sami počnu vjerovati
u vlastitu nesposobnost"

(Freire: Pedagogija obespravljenih, Odraz, Zgb. 2002)

Poseban problem socijalnog rada: socijalno isključene skupine

- stari i nemoćni
- dugotrajno nezaposleni
- neobrazovani, zanemareni
- Romi, plemenske zajednice (SAD, Brazil)

VAŽNO: kvalitetno provođenje procjene potreba

PROBLEM: slaba socijalna struktura

- nepostojanje jakog vodstva
- slabe interesne veze u zajednici (nedostatak povjerenja)

Nedostatak socijalnog kapitala (povjerenja)

- Def.socijalnog kapitala: što smo spremni učiniti za druge bez naknade

	Romi	Hrvati	Danci
stranci	+/-	+	+
obitelj			
- odnos prema djeci	-	+	+
zajednica			
- udruživanje (udruge)	-	+/-	+
poslovanje			
- udruživanje (poduzeća)	-	-	+

Pomanjkanje konkretnih znanja i vještina

- Obespravljivanje i izrabljivanje:
  - „sudjelovanje” romskih udruga u EU projektima
  - socijalni pokazatelji (izvor: Romski atlas Međimurske županije)
  - udio Roma u općoj populaciji 5-7%
  - udio Roma među nezaposlenima preko 75% (RH prosjek 20%)
  - 80% djece upisuje srednju školu, 30% završava
  - upis na fakultete se mjeri u promilima
- Opće pravilo: u zajednicama u kojima ne postoji „društvo” moguće je osnaživati samo istaknute pojedince/ke.

Organiziranje zajednice

ROSS (1955.) – def. OZ – a:

«proces putem kojeg zajednica IDENTIFICIRA svoje potrebe i ciljeve, RANGIRA te potrebe i ciljeve, RAZVIJA povjerenje i nastoji raditi na zadovoljavanju potreba i ispunjavanju ciljeva, PRONALAZI resurse (interne i eksterne) radi zadovoljavanja potreba i ispunjavanja ciljeva, poduzima akcije usmjerene tome te na taj način PROŠIRUJE i RAZVIJA kooperativnu i kolaborativnu praksu u zajednici.»

Ova definicija ima sve važne kriterije:

- element koordinacije potreba
- aspekt participacije članova zajednice
- intenciju poboljšanja međuljudskih odnosa
- pojedinačne stadije tog procesa

Integracja (važniji dio) – putem integracije trebaju «rasti osjećaji i predanost jednoj većoj zajednici i lojalnost njoj kao i osjećaj odgovornosti za stanje i status te zajednice.»

Organiziranje zajednice(nastavak)

Ciljevi organiziranja zajednice:

a) Riješiti određeni problem (što učiniti)

b) Razviti i osnažiti zajednicu (kako to učiniti)

Pristup organiziranju zajednice:

a) **Razvoj zajednice**

- sve akcije koje članovi zajednice mogu poduzeti i provesti sami, bez pomoći sa strane

b) **Socijalna akcija**

- sve akcije koje članovi zajednice moraju poduzeti i provesti da ishode nečije odluke, akcije, pomoć i sl. (vođenje kampanje tj. uvjeravanja)
- rješavanje problema
- poticanje sudjelovanja građana
- smanjivanje razlike u količini društvene moći

Organiziranje zajednice:
Rad s nadama i strahovima članova zajednice

Što naše akcije trebaju zadovoljiti da bi bile uspješne:

- trenutačnost
- određenost
- ostvarivost

Kada je ljude moguće potaknuti:

- odgovor na loše stanje
- poticanje osjećaja ljudi
- odgovor na raspad postojećeg sustava

Tehnike mobilizacije:

- mali kućni sastanci
- javna okupljanja drugih
- obilazak građana po kućama

Alinsky: Pravila za radikale

- RULE 1: “Moć nije samo ono što imaš, nego i ono što protivnik misli da imaš." Moć se izvlači iz 2 izvora – ljudi i novaca. Obespravljeni moraju graditi svoju moć na vlastitom mesu i krvi.
- RULE 2: “Nikada ne izlazi izvan dometa svojih ljudi." To uzrokuje zbunjenost, strah i povlačenje. Osjećaj sigurnosti daje čvrstoću svakome.

Alinsky: Pravila za radikale

- RULE 3: “Kad god je moguće izvlači protivnika izvan područja njegovog dometa." Povećavaj mu nesigurnost, strepnju i zbunjenost.
- RULE 4: “Iskoristi pravila svojeg protivnika protiv njega”. Ako imaju pravilo da na svako pismo odgovaraju, pošalji im 30,000 pisama. Time ih možeš uzdrmati jer ne mogu slijediti niti svoja vlastita pravila.

Alinsky: Pravila za radikale

- RULE 5: “Ismijavanje je čovjekovo najjače oružje." Protiv ovoga nema obrane. To je iracionalno. To je razdražljivo. Djeuje također i tako da u protivniku probudi savjest.
- RULE 6: “Dobra taktika je ona u kojoj tvoji ljudi uživaju." Ponavljat će je bez pritiska, i vraćati će se po još. Rade stvari koje vole, i smišljaju još bolje.

Alinsky: Pravila za radikale

- RULE 7: “Taktika koja se oteže predugo, postaje prepreka." Ne budi stara vijest.
- RULE 8: “Drži pritisak, nikada ne odustaj." Stalno izmišljaj nove stvari da držiš protivnika napetog. Protivnici svladaju jedan pristup, udari ih s boka nečim novim.
- RULE 9: “Prijetnja je obično više zastrašujuća nego što stvarno jeste." Zamišljanje i povrijeđenost ponosa može uzrokovati mnogo više posljedica nego bilo koji aktivist.

Alinsky: Pravila za radikale

- RULE 10: “Ako dovoljno dugo ustraješ u negativnom publicitetu, on postaje pozitivan." Nasilje protivnika može pridobiti potporu za tebe, jer javnost suosjeća sa slabijima.
- RULE 11: “Kruna uspješne kampanje je predlaganje najboljeg rješenja." Nikada ne dopusti da protivnik ubilježi pobjedu jer si ti ostao bez prijedloga za rješenjem.
- RULE 12: “Izaberi metu, izdvoji je, prepoznaj je, i isključi je." Odsjeci potporu i izoliraj cilj od simpatija. Napadni ljude, ne ustanove; ljude ćeš lakše ugroziti nego ustanove.

Načini vođenja kampanja:
Podizanje trenutne razine suradnje

Trenutno stanje:		Način rada:
Potpuno slaganje i razumijevanje	-	Suradnja i partnerstvo
Dvoumljenje, nesigurnost	-	Kampanja, uvjeravanje
Odbijanje i sukob	-	Natjecanje

Razvoj partnerstva se može slikovito ocrtati jednim ŽIVOTNIM KRUGOM RAZVOJA

Primjeri iz prakse:

- Sudjelovanje građana u donošenju proračuna svoje općine/grada
- Radne skupine za donošenje nekih politika
- Upravljanje građana komunalnim poduzećima
- Sudjelovanje građana u radu mjesnog odbora/gradske četvrti (zborovi građana)
- Sudjelovanje mjesnih odbora u kreiranju proračunskih stavaka

Donošenje gradskog proračuna u Dugoj Resi, Ozlju i Kamanju

Radna skupina mladih sudjeluje u donošenju ozaljskog proračuna:

Građani Bala upravljaju svojim komunalnim poduzećem Mon Perin d.o.o.

Demokratski rasadnik Duge Rese

- Projekt financiran iz sredstava Nacionalne zaklade
- Zajedno za bolje
- Zajednički društveni prostor (klub) koji vode lokalne udruge, gradske vlasti i Pučko otvoreno učilište

Obespravljeni nasuprot izrabljivačima?

Što možemo učiniti, što trebamo očekivati, kako moramo odgovoriti?

Lee Staples

prof. na Sveučilištu u Bostonu u knjizi Roots to Power:

1. Oslonac na vlastite snage
2. Prikupljanje i korištenje provjerenih činjenica
3. Podizanje razine javne svijesti
4. Korištenje postojećih zakona
5. Poticanje izmjene zakona i donošenja novih zakona/propisa
6. Privlačenje javne pozornosti
7. Korištenje izbornog razdoblja (snaga glasača)
8. Usmjeravanje javne kampanje na pojedinca
9. Korištenje potrošačke moći
10. Ometanje normalnog rada radikalnim, ali nenasilnim načinima

Obespravljeni nasuprot izrabljivačima?

Što možemo učiniti, što trebamo očekivati, kako moramo odgovoriti?

Lee Staples

prof. na Sveučilištu u Bostonu u knjizi Roots to Power:

1. Prebacivanje odgovornosti
2. Odlaganje
3. Laganje
4. Podjela
5. Klevetanje
6. Odbijanje
7. Pokušaj uništavanja

LAG Vallis Colapis

Kurilovac 1, 47280 Ozalj
tel: 047-731- 400 (112 kućni)
fax: 047-731-172
mob: 098-901-96-85

lag.ured@gmail.com
www.vallis-colapis.hr